

Motion till riksdagen

1988/89:So218

av Sylvia Pettersson m.fl. (s)

Socialtjänsten

Socialtjänstlagen vilar på demokratiska och solidariska värderingar. Den betonar alla människors rätt till aktivt deltagande i samhällslivet. Den tilltror alla människor möjligheter att utvecklas och att frigöra resurser både individuellt och i grupp. Värderingarna och utgångspunkterna i socialtjänstlagen gör den unik som vård- och servicelag. Den är unik också därigenom att den inte bara riktar blickarna mot påstått ofullkomliga individer utan också betonar samhällets betydelse för människors villkor och möjligheter.

Med detta synsätt i botten framhåller lagen vikten av att det sociala arbetet bedrivs parallellt på olika nivåer. Socialtjänsten skall stödja enskilda individer men den skall också arbeta med allmänna och strukturella åtgärder. Lagen bygger på självbestämmande och respekt för människors lika värde. Den har öppnat möjligheter för socialnämndens medverkan i samhällsplaneringen och den skulle kunna medverka till att helt nya arbetsmetoder i behandlingsarbetet utvecklades. Socialtjänstlagen ger därmed allt behövligt stöd för utveckling av ett framtidsyttande socialt arbete, men möjligheterna tas ofta dåligt till vara. Bl.a har lagen inte blivit det genombrott för förebyggande arbete och socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen som många räknade med. En av anledningarna till att socialtjänstens synsätt aldrig getts chansen att genomsyra det sociala arbetet är troligen det faktum att lagen trädde i kraft i ett skede med stora ekonomiska problem i kommunerna. En krass ekonomisk verklighet har tillåtits lägga hinder i vägen även för ofta mycket ambitiösa planer.

Socialtjänstens roll i samhällsplaneringen skall enligt lagen syfta till:

- att utjämna skillnader i levnadsvillkoren
- att se till att den sociala tryggheten omfattar alla
- att främja medborgarnas engagemang i gemensamma angelägenheter.

Lagen utgår här från ett helhetsperspektiv som riskerar att gå förlorat, om inte socialtjänsten tillåts medverka i samhällsplaneringen. Helhetsperspektivet förutsätter kunskap och förståelse för strukturer samt att de sociala problemen sätts in i sitt sammanhang.

Socialnämndernas roll behöver stärkas när det gäller deras medverkan i den kommunala samhällsplaneringen. Kommunerna bör utarbeta sammanhållna socialpolitiska program, som beskriver problemen och hur orsakerna skall angripas.

Socialtjänstlagen är en ramlag som ger de övergripande målen för det sociala arbetet. Det förutsätter att man i kommunerna fyller lagen med innehåll utifrån lokala förutsättningar och behov. Mycket ofta är det stor

skillnad mellan vad man säger sig vilja åstadkomma och de medel man ställer till förfogande. Socialarbetarna ställs därför ofta med alltför små resurser inför sitt arbete.

Mot. 1988/89
So218

Det sociala arbetet är fortfarande till största delen inriktat på myndighetsutövning. Myndigheterna styr människornas liv. Detta är inte förenligt med socialtjänstlagen. Ett ständigt pågående utvecklingsarbete med kontinuerlig utvärdering är därför viktigt, och i det arbetet bör stor vikt fästas vid klienternas synpunkter.

Både när det gäller barnomsorgen och omsorgen om de äldre har riksdagen ansett att utbyggnaden varit så viktig att kommunerna ålagts skyldighet att planera för den. På liknande sätt skulle riksdagen enligt vår mening kunna begära av kommunerna att de med utgångspunkt i socialtjänstlagens intentioner formulerar en målsättning för det lokala sociala arbetet på olika nivåer samt utarbetar lokala program i vilka de redogör för vilka resurser och arbetsmetoder som fordras för att uppfylla målen. Programmen bör föras till kommunfullmäktige för fastställande.

Personalen bör ges möjligheter att utveckla sitt arbete genom att fördjupa sina kunskaper, utvärdera sin verksamhet och utveckla arbetsmetoder i överensstämmelse med såväl socialtjänstlagen som de lokalt uppsatta målen.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att stimulera kommunerna att utarbeta lokala program för socialtjänsten,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen angetts om en förstärkning av socialnämndernas roll vid medverkan i samhällsplaneringen,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen angetts om behovet av utvecklingsarbete.

Stockholm den 19 januari 1989

Sylvia Pettersson (s)

Lena Öhrsvik (s)

Ulla-Britt Åbark (s)